

Claus Christensen, Havnedrift, Vordingborg Kommune
Jan Kanne, Vordingborg Udviklingselskab A/S

Notat om

Fremtidens havne og maritime miljøer i Vordingborg Kommune

- organisering, udvikling og markedsføring

Resumé:

Vordingborg Kommune har Danmarks længste kyststrækning med 31 små og store havne og spændende maritime miljøer. Farvandet, som omgiver Vordingborg Kommune, er et af de absolut smukkeste herhjemme med unikke seværdigheder og naturscenerier, og udgør dermed et af kommunens helt store rekreative og turistmæssige aktiver.

Hovedparten af disse havne er kommunalt ejede og drevne, men samtidig har det stor betydning for den daglige drift og stedernes unikke lokale atmosfære, at en stor gruppe af frivillige borgere vælger at investere en stor del af deres fritid og engagement i disse.

Dette notat beskriver derfor en skitse til en ny havnemodel for havnene i Vordingborg Kommune, der i hovedtræk spejler sig i lokalrådsmodellen, således at fremtidens drift og udvikling af havnene og de unikke maritime miljøer i kommunen sker med størst mulig lokal opbakning, ejerskab og medindflydelse.

I denne model spiller den kommunale Havnedrift en central rolle i koordineringen af den daglige drift mellem havnene og sikringen af dialogen og samspillet mellem de lokale havnebestyrelser og Teknikudvalget.

Samtidig iværksættes også en strategisk markedsføringsindsats i samarbejde mellem Havnedrift og Vordingborg Udviklingselskab A/S, der skal være med til at tegne et billede af Vordingborg Kommune overfor borgere, potentielle tilflyttere og turister som en samlet maritim destination "Det Maritime Møn & Sydsjælland – Danmarks længste kyst" med et bredt udvalg af natur- og kulturtilbud.

Baggrund:

Vordingborg Kommune har Danmarks længste kyststrækning med 31 små og store havne og spændende maritime miljøer. Farvandet, som omgiver Vordingborg Kommune, er et af de absolut smukkeste herhjemme med unikke seværdigheder og naturscenerier, der er med til at gøre området til et attraktivt sejlerfarvand og kystområderne populære for både turister og fastboende.

Variationen, der findes med Smålandshavet, Storstrømmen, Bøgestrømmen, Grønsund og det åbne hav i Østersøen, skaber et maritimt miljø i særklasse med store kultur- og naturoplevelser fra vandsiden – solopgangen ved Møns Klint, gennemsejlingen af Dronning Alexandrines Bro og Farø-broerne, småøerne Nyord, Langø og Tærø i Bøgestrømmen, købstæderne Vordingborg, Præstø og Stege med deres særegne maritime kulturhistorie og strædet Grønsund, som åbner op til det store hav og samtidig kæder landsdelene sammen med den gamle træfærge Ida.

De 31 havne i Vordingborg Kommune er lige så forskellige med hver deres unikke maritime miljøer og historie, som farvandet og kystmiljøet, der omgiver dem. Der findes de gamle købstæder med typiske industri- og handelshavne, der i mere eller mindre grad er udbygget med lystbådsmarinaer, færgehavnene, som i fordumstider har forbundet øerne og landsdelene, fiskeri- og udskibningshavnen Klintholm på den østligste kant af kommunen, der i dag både er en aktiv fiskerihavn og den tredje mest besøgte turistdestination i kommunen, og endelig alle de andre små charmerende fiskeri- og jollehavne, som hver i sær åbner en passage ud mod vandet og dermed er med skabe en perlerække af maritime åndehuller og unikke miljøer rundt om i kommunen.

Fællesnævneren for alle disse havne og maritime miljøer er, at de har rod i maritim kulturhistorie, som strækker langt tilbage i tiden og samtidig kan være med til at kæde landsdelene og øerne sammen i et nutidsperspektiv. Møn og Sydsjælland har langt op i tiden haft en væsentlig rolle at spille indenfor søfart og handel; lokalsamfundene ud mod kysterne kan i dag formidle en spændende kulturhistorie præget af søfart, fiskeri, sildeeventyr, nutidens fiskekvoter, oversvømmelser, skibskatastrofer og et handelsliv, hvor det var vandet og ikke landet, som forbandt mennesker og stæder.

Vordingborg Kommunes havne og maritime miljøer udgør et stort aktiv og turistmæssig potentiale, der i høj grad i dag er uudnyttet og som med fordel kan styrkes ved en koordineret og strategisk indsats fra kommunal side, hvor de lokale ressourcer – foreninger og frivillige – inddrages i arbejdet. En samlet indsats med strategier og visioner for fremtidens maritime Møn og Sydsjælland vil netop skabe et fokus på potentialer og lokale behov for nødvendige forbedringer.

Det er vigtigt at understrege, at en enstregt eller sammenhængende indsats og central styring for udviklingen af de lokale havne og maritime miljøer fra kommunal side ikke nødvendigvis vil betyde en ensretning eller uniformering af disse.

Dette notat om fremtidens havne og maritime miljøer i Vordingborg Kommune har netop til hensigt at beskrive en model og strategi for udviklingen af havnene, der i videst mulige

omfang vil understøtte en aktiv inddragelse af lokale interessenter, områdernes specifikke kulturhistorie og potentialer for fremtidige udviklingsmuligheder.

Fremtidens havne og maritime miljøer - en organiserings- og udviklingsmodel

En strategisk indsats for at udvikle og fastholde havnene og de maritime miljøer som et centralt aktiv i Vordingborg Kommune forudsætter, at der etableres en central organisering, der kan fremme koordinering og en helhedstanke mellem de forskellige enheder.

Det vigtigt for at bevare havnenes og de maritime miljøers særegenheder og kvaliteter, at den lokale forankring, ejerskab og egne udviklingsinitiativer understøttes i videst mulige omfang, og at der lokalt vil være mulighed for størst mulig autonomi og selvstændighed med hensyn til prioriteringer og forbedringsbehov.

Der foreslås etableret en havnemodel, som i hovedtræk bygger på lokalrådsmodellen for nærdemokrati i Vordingborg Kommune og afspejler således politiske ønsker om lokal høring, nærhedsprincippet og medindflydelse på beslutninger, som har betydning i de pågældende områder.

Det er essentielt, at bredden af disse interessenter repræsenterer **brugerne af havnen** i lokalområdet, der til dagligt på forskellig vis er brugere af havnen og faciliteterne her, og det lokale miljø derfor kan blive bedst muligt repræsenteret.

Havnerådet	
Teknik udvalget	
Havnedrift	Private havne
Lokal havnebestyrelse	Lokal havnebestyrelse
Lokal repræsentation	Lokal repræsentation

Denne centrale styring og samtidig decentrale autonomi skal forenes i en model, hvor der centralt politisk sker en høring og koordinering af de centrale enheder samtidig med, at der

fra central side uddelegeres drifts- og udviklingsmandat til de decentrale selvstyrende enheder ud fra overordnede strategier og indsatsområder.

På grund af det potentielt høje deltagerantal (potentielt 62 repræsentanter fra 31 havne) foreslås det, at man i opstartsperioden 2010 – 2015 alene fokuserer på de 6 lystbådehavne, Præstø, Kalvehave, Nordhavnen, Masnedsundhavn, Stege og Bogø havn.

Havnerådets kompetencer og ansvar

- 2 årlige høringsmøder mellem formænd / næstformænd for havnebestyrelser og Teknikudvalget
- Møderne holdes separat for jollehavne og lystbådehavne
- Arrangør af et årligt inspirationsseminar "Havnens dag" for alle havnebestyrelsesmedlemmer i kommunen

Havnerådet møde 2 gange årligt. Formændene og næstformændene mødes med Teknikudvalget og drøfter tværgående initiativer og overordnede strategier og indsatser på havneområdet og for de maritime miljøer i kommunen. De lokale havnebestyrelser vil i denne sammenhæng blive opfordret til at komme med forslag til diskussionspunkter.

Udover faste møder i havnerådet, kan der arrangeres et årligt inspirationsseminar "Havnens dag" for alle medlemmer i havnebestyrelserne i kommunen, hvor der på tværs af havnene kan arbejdes i workshops med forskellige problemstillinger og udviklingsprojekter, gerne krydret med spændende indlæg fra eksterne oplægsholdere.

Lokale havnebestyrelser

På lokalt niveau udpeges interessenter fra foreninger, brugere, virksomheder og lignende (se separat tekstboks), som har en naturlig interesse i driften og udviklingen af havnen og det lokale maritime miljø.

Den lokale havnebestyrelse har følgende kompetencer og ansvar

- Indstiller årligt regnskab / driftsbudget til godkendelse hos Havnedrift
- Indstiller udbygnings- og forbedringsplaner med anlægsbudgetter til godkendelse hos Havnedrift
- Udarbejder driftsbudgetter og tillægsbevillinger
- Høres i forbindelse med prioriteringer i forhold til vedligeholdelse, eksempelvis bassiner, sejlrender, moler og lignende
- Medansvarlig i forhold til pladsudlejning, erhvervs- og fritidsvirke på havnen
- Høringspart i forbindelse med erhvervs- og boligudlægning på havneområdet.

Hver forening udpeger en repræsentant til bestyrelsen. Der vil fortsat være decentrale vedtægter, kommissorium samt forretningsorden. Bestyrelsen udpeger desuden en formand og næstformand, der har mandat til at repræsentere den lokale havnebestyrelse i kommunens overordnede havneråd. Formand/næstformandsposten vil gå på tur mellem de repræsenterede organisationer.

Lokale havnebestyrelser sammensættes af repræsentanter fra:

- Sejlklubber, havneforeninger, bådelaug
- Fiskere, maritime erhverv og landbaseret erhverv
- Kommunal repræsentant, oftest i regi af havnefogeden, i tilfælde af kommunale havne.

Havnedrift

Den lokale havnefoged og havnebestyrelse vil til dagligt fungere som driftsansvarlig bestyrelse med kompetence og beføjelser i forhold til almindelig drift og udbygninger/forbedringer af havneforholdene.

En kommunalt ansat havnefoged vil personale- og driftsmæssigt referere til lederen af Havnedrift og blandt andet have følgende arbejdsområder. Udlejning af bådpladser, grunde og bygninger. Opkrævning og kontrol af havneafgifter, elafgifter og broafgifter
Opkrævning og kontrol med gæster i havnen. Administration af entreprenøraftale med Havnedrift, tilsyn, drift, vedligeholdelse og udbygning af samtlige havneanlæg og bygninger. Sagsbehandling og kontakt til eksterne myndigheder. Indstilling til Havnedrift til politisk sagsbehandling i forbindelse med de nævnte områder.

Havnedrift forestår koordinering af driften og samspillet mellem de forskellige havne og havnebestyrelser. Havnedrift vil til dagligt være bindeleddet mellem det decentrale niveau på havnene og det politiske liv. Havnedrift spiller en central rolle i den daglige og overordnede centrale politiske styring i Teknikudvalget og dermed være nødvendig facilitator ved de årlige møder i Havnerådet, og varetage sekretærfunktionen i forhold til havnerådet. Havnedriften vil derudover få det overordnede personaleansvar for samtlige kommunalt ansatte og lønnede havnefogeder.

Havnedrift har følgende ansvarsområder:

- Central organisation med ansvar for koordinering og fremme af helhedstanken
- Sikre bevarelse af de enkelte havnes unikke miljø
- Uddelegering af drifts- og udviklingsmandat
- Overordnet koordinering af drift og samspil mellem havnene
- Ansvarlig for driftsopgaver og tillægsbevillinger
- Ansvar for prioritering i forhold til vedligeholdelse af bassiner, sejltreder, moler o.l.

To gange årligt mødes formændene og næstformændene med Teknikudvalget i et havneråd for at drøfte tværgående initiativer og overordnede strategier og indsatser på havneområdet og for de maritime miljøer i kommunen. De lokale havnebestyrelser vil i denne sammenhæng blive opfordret til at komme med forslag til diskussionspunkter på de to årlige møder.

Havnebestyrelsen har følgende kompetence og ansvar

- Indstiller årligt regnskab/driftsbudget til godkendelse hos VK.
- Indstiller udbygnings- og forbedringsplaner med anlægsbudgetter til godkendelse hos VK.
- Ansvarlig for driftsbudgetter og tillægsbevillinger .
- Ansvarlig for prioriteringer i forhold vedligeholdelse, eksempelvis bassiner, sejltreder, møler, og lignende.
- Ansvarlig i forhold pladsudlejning, erhvervs- og fritidsvirke på havnen.
- Høringspart i forbindelse med erhvervs- og boligudlægning på havneområdet.

På grund af det potentielt høje deltagerantal (potentielt 62 repræsentanter fra 31 havne) foreslås det, at der arrangeres to separate møder for henholdsvis de små, primært jollehavne og de større erhvervs- og lystbådehavne.

Derudover kunne der med fordel arrangeres et årligt inspirationsseminar "havnens dag" for alle medlemmer i havnebestyrelserne i kommunen, hvor der på tværs af havnene kan arbejdes i workshops med forskellige problemstillinger og udviklingsprojekter, gerne krydret med spændende indlæg fra eksterne oplægsholdere.

Havnerådet i Vordingborg Kommune

- 2 årlige høringsmøder mellem formænd/næstformænd for havnebestyrelser og Teknik-udvalget.
- Møderne holdes separat for små, primært jollehavne og større erhvervs- og lystbådehavne.
- Arrangør af et årligt inspirationsseminar "havnens dag" for alle havnebestyrelsesmedlemmer i kommunen

Fremtidens havne og maritime miljøer - markedsføring af Det Maritime Møn og Sydsjælland

En strategisk indsats for havnene og de maritime miljøer i Vordingborg forudsætter også, at der bliver arbejdet intensivt med markedsføringen af en samlet maritim destination som Det Maritime Møn og Sydsjælland med klare budskaber som fx "Danmarks smukkeste farvand", "Danmarks længste kyst", "ferie fra kyst til kyst" og lignende.

Lige så vigtigt er det, at der blandt interessenterne på havnene og havnepersonalet bliver italesat et billede af Vordingborg Kommune som en samlet maritim destination med et bredt udvalg af natur- og kulturattraktioner, hvor der fx er oplevelser nok til, at en sejlerfamilie kan tilbringe en hel ferie indenfor kommunens grænser.

I samarbejde mellem Havnedrift i Vordingborg Kommune og Vordingborg Udviklingselskab A/S arbejdes der i øjeblikket med en række markedsføringsinitiativer, der vil fremme destinationen Det Maritime Møn & Sydsjælland – Danmarks længste kyst:

- **Sejlerkort** med oversigt over attraktioner og nyttige sejler tips samt informationspjecer for samtlige af kommunens havne (sælges på turistbureauer og hos havnefogeder – udgives primo juni 2010).
- **Logo** for Det Maritime Møn & Sydsjælland med tilhørende flag, påklædning af havnepersonale og andet merchandise (genkendelighed og italesættelse af destinationen).
- **Skattejagt** for gæstesejlere i kommunens havne (tipskupon med klistermærker for havnene og en form for bonus ved besøg af x antal havne eller x antal overnatninger)
- **Særskilte maritime events** i købstæderne (Stege – sildemarked, Vordingborg – shanty-kor, Præstø – historiske skibe) og andre havne i kommunen (Klinthavn Havn – storbådsregatta, Hårbølle Havn – Kapsejlads Møn Rundt og lignende).

- **4-foldet opslag** om Det Maritime Møn & Sydsjælland i det nye destinationskatalog 2010
- **Sejlermagasin for Møn&Sydsjælland** (dansk/tysk magasin Sejlerkyst Femern Belt i forbindelse med projektet Cruising Fehmarn Belt – udgives medio juni 2010).
- **Uddannelsesrække for havnepersonale** i samarbejde med Handelsskolen Sjælland Syd om markedsføring, kundeservice, formidling og kommunen som maritim destination.